

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของรายวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา Authentic Assessment of the Musical Instrument Practice Course in Higher Education

วรินทร์ สีเสียดงาม¹ พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์² และ สุพัตรา วิไลลักษณ์³

Warinthorn Sisiadngam¹ Pornpan Kaenampornpan² and Supatra Vilailuck³

(Received: December 10, 2018; Revised: January 22, 2019; Accepted: January 29, 2019)

บทคัดย่อ

รายวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนแบบตัวต่อตัว (Private) ซึ่งในกระบวนการวัดและประเมินผลจึงต้องกระทำเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพการสอน โดยประเด็นที่น่าสนใจมีดังนี้ 1) การวัดและประเมินผลในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของการวัดและประเมินผลกับการสอน และบทบาทของการวัดและประเมินผลที่มีต่อการสอนในระดับอุดมศึกษา 2) การวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษาเป็น “การพัฒนาการเรียนรู้อัน” การปฏิบัติเครื่องดนตรีของผู้เรียน ไม่ใช่เพียงเพื่อ “การตรวจสอบการเรียนรู้อัน” การปฏิบัติเท่านั้น และ 3) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งเป็นการนำทฤษฎีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงมาใช้ในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรี และนำเสนอถึงรูปแบบและแนวทางการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรี

คำสำคัญ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การปฏิบัติเครื่องดนตรี

Abstract

The musical instrument practice course in higher education is normally taught in a musical private class. Therefore, the measurement and evaluation process must be done individually in order to monitor teaching efficiency. The issues presented in this article are as follows: 1) Measurement and evaluation in higher education consist of the relationship

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹ Ph.D. student, Music Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

² Lecturer, Music Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

³ Asst. Prof., Department of Thai Music, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: yingyiizzsi@gmail.com

between measurement and evaluation and teaching, and the role of measurement and evaluation that affects teaching in higher education level; 2) Measurement and evaluation of musical instrument practice in higher education is “learning development” of musical instrument performance of learners, not just merely for “learning examination” of performance; and 3) Authentic assessment of musical instrument practice is the use of the theory of authentic assessment according to the actual condition with measurement and evaluation of musical instrument performance and presenting models and guidelines for measuring and evaluating musical instrument performance.

Keywords: authentic assessment, instrument practice

บทนำ

การวัดและประเมินผลมีความสำคัญในการเรียนการสอน และมีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์การสอน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบ รวมทั้งกระบวนการทางการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี เพื่อให้ผู้สอนดำเนินการวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการวัดผลและประเมินผลในรูปแบบของการวัด (Measurement) ที่ได้ข้อมูลออกมาในรูปแบบของตัวเลข จากนั้นนำข้อมูลนั้นมาทำการประเมินผล (Evaluation) โดยการตัดสินคุณค่าว่าผลการเรียนรู้นั้นมีคุณภาพ มาก หรือน้อยเพียงใด และเป็นการประเมินผล (Assessment) ที่เป็นข้อมูลตอบกลับทางการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนไปพัฒนาตนเองต่อไปในอนาคต

การวัดประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการวัดและประเมินผลแนวใหม่ที่ได้มุ่งเน้นการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนที่พิจารณาพัฒนาการ ความประพฤติ และการสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งด้านความรู้และด้านทักษะเข้าด้วยกัน ให้ผู้เรียนแสดงความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านต่างๆ ที่จะประเมินในสภาพที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการวางแผน และทักษะในการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการวัด และใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนรับรู้ข้อมูลที่เป็นจุดเด่น และสิ่งที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม ซึ่งการวัดประเมินผลตามสภาพจริงนี้เป็นการปรับปรุงการวัดประเมินผลแบบดั้งเดิมที่มีเพียงการวัดด้วยการทดสอบเพียงอย่างเดียว (โชติกา ภาชีผล และคณะ, 2554)

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้กับการสอนดนตรีได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากเป็นการมุ่งเน้นการประเมินตามพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ จึงเหมาะสมอย่างยิ่งกับการวัดและประเมินผลในรายวิชาทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี ที่จัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนเดี่ยว การฝึกปฏิบัติเดี่ยวจึงต้องมีการประเมินผลเป็นรายบุคคล ดูพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำการวัดและประเมินผลตลอดกระบวนการทางการเรียนการสอน เพื่อเป็นการตรวจสอบผู้เรียนเป็นระยะ อีกทั้งผู้เรียนแต่ละคนมีพัฒนาการด้านทักษะทางดนตรีไม่เท่ากัน จึงไม่ควรนำผู้เรียนมาเปรียบเทียบเพราะความถนัดของแต่ละ

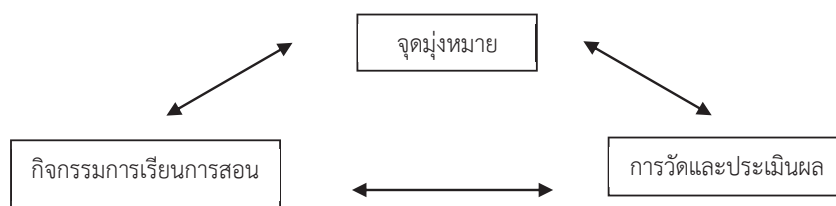
บุคคลมีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้สอนควรมีความหลากหลายของเครื่องมือ วิธีการ ภาระงาน และช่วงเวลาทางการเรียนการสอน ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมทางการเรียนรู้ โดยมีการประเมินผลตามจุดเด่นของผู้เรียน เพื่อพัฒนาความสามารถและพัฒนาจุดเดิมนั้นให้ดีขึ้น และพัฒนาปรับปรุงในสิ่งที่ผู้เรียนยังทำได้ไม่ดี จากนั้นนำผลการเรียนรู้ที่บกพร่องมาวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุ เพื่อให้ผู้สอนคิดค้นเทคนิคกระบวนการเรียนรู้สำหรับใช้แก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม (พิชิต ฤทธิจรรณู, 2559)

การวัดและประเมินผลในระดับอุดมศึกษา

คุณภาพของการวัดและการประเมินผลเกี่ยวข้องกับคุณภาพของการศึกษาโดยรวม และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียน ซึ่งเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนด้วยว่ามีระบบในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ของรายวิชานั้นหรือไม่ และเป็นข้อมูลย้อนกลับการดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องและมีคุณภาพ โดยต้องอาศัยความเข้าใจหลักการ วิธีการ การสร้างเครื่องมือ ในการวัดรวมไปถึงการใช้ผลของการวัดและประเมินผลด้วย ดังนั้นการวัดและประเมินผล จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับผู้สอนซึ่งต้องมีความเข้าใจในกระบวนการของการวัดและประเมินผลผู้เรียน รวมไปถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนที่ต้องมีความสอดคล้องกันเพื่อให้ผู้สอนสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีรายละเอียดที่จะนำเสนอแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

1) ความสัมพันธ์ของการวัดและประเมินผลกับการสอนในระดับอุดมศึกษา

ผลจากการวัดและประเมินผล เป็นข้อมูลตอบกลับที่สำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทำให้ทราบว่าจัดการเรียนการสอนนั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

(ที่มา : เพชรราวี จงประดับเกียรติ, 2560)

จากภาพประกอบ 1 จึงกล่าวได้ว่า การวัดและประเมินผลกับการจัดการเรียนการสอนต้องมีความสอดคล้องกัน “สอนอย่างไร วัดและประเมินผลอย่างนั้น” ซึ่งมีรายละเอียดขององค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมาย คือ ตัวกำหนดว่าผู้สอนจะทำการสอนอะไร เนื้อหานี้ทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไร
- 2) กิจกรรมการเรียนการสอน คือ วิธีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของเนื้อหาที่สอน
- 3) การวัดและประเมินผล คือ การตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2) บทบาทของการวัดผลและประเมินผลที่มีต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

การวัดและประเมินผลมีบทบาทหลายอย่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยแต่ละบทบาทจะแตกต่างกันออกไปตามช่วงเวลาที่เกิดการวัดและประเมินผล ในการกำหนดช่วงเวลาในการวัดและประเมินผล จะสามารถช่วยให้ผู้สอนได้มองเห็นบทบาทของการวัดและประเมินผลได้ โดยสะท้อนจากการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นช่วงเวลาดังนี้ (เพชราวดี จงประดับเกียรติ, 2560)

ตาราง 1 ลำดับการประเมินผลของการจัดการเรียนการสอน

ประเภท	ช่วงเวลาประเมิน	จุดประสงค์ของการประเมิน	ประโยชน์
ประเมินผลก่อนเรียน	ก่อน	เพื่อตรวจสอบพื้นฐานที่จำเป็น	นำมาวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
	จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	เพื่อตรวจสอบความรู้เนื้อหาที่ต้องเรียน	
		เพื่อตรวจสอบความพร้อมทั่วไป	
ประเมินผลย่อย	ระหว่าง	เพื่อหาจุดเด่น และด้อยของผู้เรียน	นำมาปรับปรุงและส่งเสริมผู้เรียน และปรับปรุงกระบวนการสอนของผู้สอน
	จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	เพื่อหาข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู	
ประเมินผลรวม	หลัง	เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถที่ได้รับทั้งหมดของผู้เรียน	นำมาสรุปเป็นผลการเรียนของผู้เรียน

จากตาราง 1 สังเกตได้ว่าลำดับในการประเมินผลของการเรียนการสอนนั้นมีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนทุกช่วง จึงกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนต้องมีจุดมุ่งหมายของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีการวัดประเมินผู้เรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นการวางแผนการเรียนการสอนให้เหมาะกับผู้เรียน จากนั้นวัดประเมินย่อยในระหว่างขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ

สุดท้ายทำการวัดและประเมินผลหลังเรียนเพื่อเป็นการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน ซึ่งกระบวนการวัดและประเมินผลนี้จะส่งผลย้อนกลับไปต่องค์ประกอบของการเรียนการสอนต่อไป

การวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา

ในระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีหลักยึดว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นในการวัดและการประเมินผลการศึกษาจึงต้องเอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ โดยพิจารณาจากความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน และควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

การศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษามีความมุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้มีวิชาการในลักษณะวิชาชีพ ดังนั้นหลักสูตรดนตรีจึงเป็นลักษณะของวิชาเฉพาะ ซึ่งผู้เรียนควรมีความรู้ทั้งทางทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยมีเครื่องมือที่ผู้เรียนเลือกเรียน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560) ซึ่งในการจัดเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีในระดับอุดมศึกษา ครูผู้สอนมีอิสระในการกำหนดเนื้อหาวิชา และจัดดำเนินการสอน ซึ่งยึดแนวทางจากคำอธิบายรายวิชาจากหลักสูตรตามความเหมาะสม โดยจะเน้นรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นหลัก แต่ยังมีองค์ประกอบของด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) และจิตพิสัย (Affective Domain) อยู่ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความสามารถอย่างครบถ้วนตามพฤติกรรมทางการเรียนรู้ ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ตามแนวคิดของซิมป์สัน (Simpson, 1972) กล่าวว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมีกระบวนการจากขั้นรับรู้ จนถึงขั้นริเริ่ม ซึ่งสามารถกระทำหรือแสดงออกอย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนในด้านการปฏิบัติ การกระทำหรือการแสดงออกต่างๆ อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ ในสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ กมลวรรณ ตังจนกานนท์ (2557) ได้กล่าวว่า ทักษะการปฏิบัติ (Performance skills) ทางดนตรีจะเน้นการแสดงออกหรือการทำงานตามกระบวนการต่างๆ ที่ต้องอาศัยความสามารถทางสมอง และจิตใจเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการเคลื่อนไหวของร่างกาย ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนสิ่งที่ขาดไม่ได้อีกเรื่องนั้นคือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรี ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2560) กล่าวว่า การประเมินผลทักษะดนตรีเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติ ซึ่งสามารถกระทำได้ในสองลักษณะตามประเภทของการปฏิบัติดนตรี คือ การปฏิบัติเดี่ยว และการปฏิบัติกลุ่ม อย่างไรก็ตามเมื่อก้าวถึงการประเมินผลทักษะดนตรีก็มุ่งเน้นไปสู่การปฏิบัติเดี่ยวมากกว่า เนื่องจากเป็นการประเมินผลภาคปฏิบัติ กระบวนการประเมินผลจึงต้องกระทำเป็นรายบุคคลย่อมต้องใช้เวลาหนึ่งของการเรียนการสอน ดังนั้นในการวางโครงการสอน ผู้สอนควรคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินผลทักษะดนตรีไว้ด้วย ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียน ได้ข้อมูลสารสนเทศเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนรู้ การสอนให้มีคุณภาพมากขึ้นของเป้าหมายสูงสุดของการประเมิน

คือ เพื่อ “การพัฒนาการเรียนรู้” ไม่ใช่เพียงเพื่อ “การตรวจสอบการเรียนรู้” การประเมินการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการที่ผู้สอนจะต้องดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากหลากหลายแหล่งข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ให้มีความครอบคลุมและมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและมีความน่าเชื่อถือว่า ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร ซึ่งมีอยู่ 3 แนวทางดังนี้ 1) การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning) เป็นการให้ผู้เรียนตระหนักต่อการวางแผนตนเองในการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง แนวทางนี้ควรถูกมุ่งเน้นมากที่สุด 2) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) เป็นการประเมินระหว่างเรียนความก้าวหน้าของผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ 3) การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning) เป็นการตัดสินสรุปผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แนวทางนี้ควรมีบทบาทน้อยที่สุดเนื่องจากเป็นการตัดสินผลการเรียนรู้ (พิชิต ฤทธิจรรย์, 2559) ซึ่งเป็นจุดเน้นการประเมินการเรียนรู้แบบใหม่ ดังภาพดังนี้

Figure 3.1 Traditional Assessment Pyramid

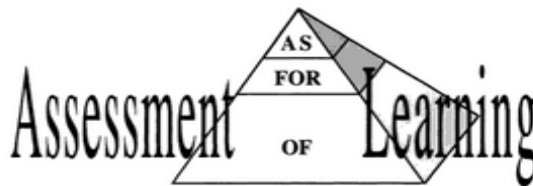

Figure 3.2 Reconfigured Assessment Pyramid

ภาพประกอบ 2 เปรียบเทียบระหว่างการประเมินการเรียนรู้แบบดั้งเดิมกับการประเมินการเรียนรู้แบบใหม่
(ที่มา : Earl, Lorna M., 2013 : 32)

จากภาพแนวทางข้างต้น เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการวัดและประเมินผลรายวิชาการปฏิบัติดนตรี มีวิธีการนำไปใช้ดังนี้

1) การประเมินผลขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning) เป็นการทำให้ผู้เรียนตระหนักในเรื่องวางแผนในการฝึกซ้อมของตนเอง รู้ว่าต้องปรับปรุงในสิ่งบกพร่องที่ยังปฏิบัติได้ไม่ดีหรือยังทำไม่ได้ และทำให้ผู้เรียนได้รู้จักการประเมินตนเอง

2) การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) เป็นการประเมินกระบวนการและวิธีการสอนในระหว่างเรียนโดยผู้สอนประเมินความก้าวหน้าของการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี และชี้แนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน เช่น ผู้สอนให้แบบฝึกหัดที่สูงเกินไป ผู้เรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้ ดังนั้นผู้สอนต้องมีการปรับปรุงการสอนเป็นรายบุคคล และวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้น

3) การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning) เป็นการประเมินผลสรุป ตัดสินผลการปฏิบัติของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรี และคุณลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด โดยใช้วิธีการ และเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพเชื่อถือได้

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของการปฏิบัติเครื่องดนตรี

จากที่ได้กล่าวถึงการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนในด้านการปฏิบัติ การกระทำหรือการแสดงออกต่างๆ ผู้สอนจะทำอย่างไรให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้ และการสอนปฏิบัติทักษะเครื่องดนตรีจึงมีความเหมาะสมกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เนื่องจากการประเมินที่ออกแบบมาเพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรม และทักษะของผู้เรียน เป็นการเน้นการเรียนรู้ (Process) และผลผลิต (Products) จะวัดโดยตรงที่การปฏิบัติจริงๆ เป็นการประเมินความสามารถการปฏิบัติของผู้เรียนดังนั้นวิธีการประเมินวิธีนี้จะช่วยให้การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง สร้างความกระตือรือร้นให้กับการพัฒนาตนเอง ความขยันในการฝึกฝน จึงต้องมีการลงมือปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนมีการแสดงออกถึงความเข้าใจ และแสดงออกถึงการปฏิบัติทักษะ แต่การประเมินผลลักษณะนี้ผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เนื่องจากทักษะความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลมีไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงไม่ควรนำผู้เรียนมาเปรียบเทียบ เพราะความถนัดของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ผู้สอนจึงควรมีการประเมินผลตามจุดเด่นของผู้เรียน เพื่อพัฒนาความสามารถและพัฒนาจุดเดิมนั้นให้ดีขึ้น และพัฒนาปรับปรุงในสิ่งที่ผู้เรียนยังทำได้ไม่ดี อีกทั้งต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการวัดประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Assessment) เพื่อให้เกิดการคิดสะท้อนกลับมาพัฒนาการเรียนรู้ของตนต่อไป รู้จักรับผิดชอบในการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ (Zhukov, 2015) ซึ่งการประเมินตนเองจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้สอนได้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องประเมินว่า การปฏิบัติทักษะที่ดีนั้นเป็นอย่างไร จึงจะให้ผู้เรียนได้ทำการประเมินตนเอง รวมไปถึงผู้สอนควรมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) แบบสำรวจรายการ (Checklist) หรือทำเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Score) เพื่อเป็นการวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน และผลการประเมินจะเป็นสารสนเทศป้อนกลับไปสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน (องอาจ นัยวัฒน์, 2558)

เมื่อนำแนวคิดการวัดและประเมินตามสภาพจริง มาใช้กับการวัดประเมินผลทางการปฏิบัติเครื่องดนตรี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

ตาราง 2 การนำการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงมาใช้ในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรี

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	การนำมาใช้ในการวัดและประเมินผล การปฏิบัติเครื่องดนตรี
1) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการวางแผน และทักษะการแก้ปัญหา	ผู้เรียนสามารถฝึกซ้อม ปฏิบัติทักษะ เทคนิคต่างๆ ในบทเพลง และสามารถแก้ไขปัญหาข้อเสียในการฝึกซ้อมได้
2) ใช้วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถในการเรียนรู้	ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองจากการปฏิบัติทักษะ เพื่อตรวจสอบว่ามี พัฒนาการความก้าวหน้า หรือมี จุดบกพร่องอย่างไร
3) ภาระงานต้องมีความสอดคล้องกันตามแนวทางที่กำหนด และปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองตามต้องการและเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	ผู้เรียนมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ในการกำหนดภาระงาน เช่น การเลือกบทเพลงสอบ ซึ่งผู้สอนมีหน้าที่ในการกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการวัดประเมินผล ต้องอยู่บนหลักการและแนวทางที่กำหนดไว้ เพื่อให้เครื่องมือการวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรงที่อยู่ในขอบเขตของจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วย
4) เน้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงสิ่งที่ต้องการจะวัด ทั้งความรู้ และความสามารถที่เป็นการปฏิบัติงานตามสภาพความเป็นจริง หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ถูกจัดให้มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด	ผู้เรียนได้รับมอบหมายงานโดยการทำกิจกรรม ต่างๆ หรือการแสดงดนตรีต่อหน้าสาธารณชนเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะความสามารถในสถานการณ์จริง
5) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการวัด และประเมินผลร่วมกับผู้สอน รับรู้เกณฑ์การประเมินผล และรับรู้ข้อมูลที่ระบุข้อเด่น ข้อด้อยของผู้เรียน	ผู้เรียนสามารถรับรู้เกณฑ์และมีส่วนร่วมในการกำหนดการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน และเมื่อถูกประเมินผลผู้เรียนสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของตนได้อย่างถูกต้อง และตรงจุดที่ยังปฏิบัติได้ไม่ดี

การใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) สำหรับผู้สอน ต้องสามารถตรวจสอบผลการวัดและประเมินได้ สามารถอธิบายถึงสาเหตุ และความเป็นมาของผลการตัดสิน แสดงผลการประเมิน และวิเคราะห์ข้อมูลนั้นได้ เพราะว่าการประเมินผลประเภทนี้สามารถตรวจสอบความเป็นมาของการประเมินได้ ประโยชน์ที่ได้จากการประเมินผลตามสภาพจริงนั้น ก็ยังเป็นการช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนรายบุคคลเป็นสำคัญ โดยนำผลการเรียนรู้ที่บกพร่องมาวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุ ทำให้ผู้สอนช่วยคิดค้นเทคนิคกระบวนการเรียนรู้นำมาใช้แก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ช่วยทำให้ผู้เรียน

รายบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ครบถ้วน และการประเมินตามสภาพจริงนี้ยังเป็นแนวโน้มในการวัดประเมินทักษะ ในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ว่า 1) หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลต้องไปด้วยกัน 2) วัดประเมินว่าผู้เรียนเรียนได้อย่างไร รวมทั้งรู้และทำอะไรได้บ้าง 3) เน้นการวัดประเมินที่สัมพันธ์กับสภาพ ความเป็นจริง 4) ผู้สอนใกล้ชิดและละเอียดถี่ถ้วนในการวัดประเมินผู้เรียนมากขึ้น 5) ครูมีสารสนเทศย้อนกลับ ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 6) ใช้เทคนิคและเครื่องมือการวัดประเมินหลากหลาย (องอาจ นัยพัฒน์, 2558) อีกทั้งการวัดประเมินผลที่ดีในทางดนตรี ยังควรใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้แบบ ประเมินตนเองสำหรับผู้เรียน (Self-Assessment) การวัดประเมินผลโดยเพื่อน (Peer-Assessment) การวัด ประเมินผลผ่านแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เพื่อวัดประเมินพฤติกรรมทางการเรียนรู้ เนื่องจากในปัจจุบัน การวัดประเมินผลดนตรียังไม่มีรูปแบบที่แน่ชัด และไม่มีทฤษฎีมาอ้างอิงเพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการ ดำเนินการวัดประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน จากที่กล่าวข้างต้นว่าการวัด ประเมินผลที่ดีควรใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ยังสอดคล้องกับการออกแบบการวัดประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวว่า 1) ควรใช้เครื่องมือและวิธีการวัดประเมินที่หลากหลาย (Multiple measures) รวมทั้งสอดคล้อง กับลักษณะผลการเรียนรู้ และบริบทที่ต้องการวัดและประเมินผลมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ 2) ควรกำหนดสถานการณ์ปัญหาในการวัดประเมินที่ซับซ้อนและท้าทาย เน้นการวัดประเมินผลการ ปฏิบัติงานของผู้เรียนที่สัมพันธ์กับ “โลกแห่งความเป็นจริง” ในปัจจุบัน

ผู้เขียนจึงขอเสนอรูปแบบและแนวทางการวัดและประเมินผลของวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งมี รายละเอียดดังนี้

ตาราง 3 รูปแบบและแนวทางการวัดและประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรี

ช่วงเวลา	วัดอะไร	วิธีการ/เครื่องมือ	ผู้ใช้เครื่องมือ	เพื่ออะไร
ก่อนเรียน	เทคนิคในการปฏิบัติ ของแต่ละบุคคล	โดยการสังเกต แบบสำรวจรายการ (Checklist)	ผู้สอน	ทราบทักษะของแต่ละบุคคล เพื่อวางแผนการจัดการเรียน สอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน
	ทัศนคติ/ความ คาดหวังต่อการปฏิบัติ	แบบสอบถาม (Rating Scale)	ผู้เรียน	ทราบความคาดหวังต่อรายวิชา และเป้าหมายในการเรียน
ระหว่าง เรียน	ความรับผิดชอบต่อ สิ่งที่ได้รับมอบหมาย และการเข้าชั้นเรียน	แบบบันทึก (Record)	ผู้สอน	ทราบพัฒนาการ สิ่งที่ต้องแก้ไข ของผู้เรียนทุกครั้ง รวมไปถึง ความรับผิดชอบต่อการงานที่ ได้รับมอบหมายในแต่ละครั้ง
	ความคิดเห็นและ ความสามารถของ ตนเอง	สมุดบันทึกการเรียน	ผู้เรียน	ทราบถึงความคิดเห็นและ ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อ การปฏิบัติของตนเอง

ช่วงเวลา	วัดอะไร	วิธีการ/เครื่องมือ	ผู้ใช้เครื่องมือ	เพื่ออะไร
	สถานการณ์จำลอง ในการแสดงเดี่ยว	การให้คะแนนแบบ แยกองค์ประกอบ (Analytic Rubric)	ผู้สอน	ทราบข้อดี หรือสิ่งที่ต้องแก้ไข ของทักษะในรายด้าน และ ผู้เรียนยังทราบข้อมูลเหล่านี้ เพื่อพัฒนาตนเอง
			ผู้เรียนประเมิน ตนเอง	ทราบถึงความคิดเห็น และฝึก คิดวิเคราะห์ต่อการปฏิบัติของ ตนเอง
			เพื่อนประเมิน เพื่อน	ทราบถึงความคิดเห็น และฝึก คิดวิเคราะห์ต่อการปฏิบัติของ ผู้เล่น
หลังเรียน		การให้คะแนนแบบ แยกองค์ประกอบ (Analytic Rubric)	ผู้สอน	ทราบข้อดี หรือสิ่งที่ต้องแก้ไข ของทักษะในรายด้าน และ ผู้เรียนยังทราบข้อมูลเหล่านี้ เพื่อพัฒนาตนเอง
			ผู้เชี่ยวชาญ	ทราบข้อดี หรือสิ่งที่ต้องแก้ไข ของทักษะในรายด้าน และ ผู้เรียนยังทราบข้อมูลเหล่านี้ เพื่อพัฒนาตนเองจาก ผู้เชี่ยวชาญทำให้เกิดมุมมองที่ หลากหลาย
	ใบแสดงผลการ ตัดสินการประเมิน ขั้นสุดท้าย	เกณฑ์แบบองค์รวม (Holistic Rubric)	ผู้สอน	ทราบรายละเอียดช่วงของ คะแนน และคำอธิบาย ประกอบผลการเรียน เป็นข้อมูลตอบกลับทางการ เรียนการสอนของผู้เรียน ซึ่ง ข้อมูลเหล่านี้จะสามารถนำไป พัฒนาตนเองต่อไป
	ทัศนคติต่อรายวิชา	แบบสอบถาม (Rating Scale)	ผู้เรียน	ทราบถึงความคิดเห็นของ ผู้เรียนต่อการเรียนการสอนที่ ได้เป็นไปตามความคาดหวังใน ตอนก่อนเรียนหรือไม่

จากตาราง 3 ผู้เขียนได้นำหลักการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และแนวคิดการวัดประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (องอาจ นัยวัฒน์, 2558) มาสังเคราะห์ให้เป็นแนวทางการวัดและประเมินผลการวัดประเมินผลการปฏิบัติเครื่องดนตรี ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมด้านทักษะผ่านการปฏิบัติซึ่งประกอบด้วย ลำดับของช่วงเวลาในการวัดและประเมินผลการใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย การดำเนินการวัดและประเมินผล และที่มาที่ไปของผลการวัดและประเมินผลของแต่ละช่วงเวลาในการวัดและประเมินผล แต่อย่างไรก็ตามการวัดและประเมินผลควรมีความยืดหยุ่น สามารถปรับแก้ไขได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และบริบทของสถาบันการศึกษา

บทสรุป

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงสามารถนำมาประยุกต์และปรับใช้กับกระบวนการวัดและประเมินผลการปฏิบัติดนตรีได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น **ก่อนเรียน** วัดการปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยใช้แบบสำรวจในการประเมินผลเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการเรียนของบุคคลนั้น **ระหว่างเรียน** เป็นการประเมินผลขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning) ของผู้เรียน โดยที่ผู้สอนมีแบบบันทึกในการบันทึกข้อมูลในแต่ละสัปดาห์ของผู้เรียน สำหรับผู้เรียนมีสมุดบันทึกการเรียนของตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักการประเมินตนเองและวางแผนแก้ไขปัญหาข้อเสียในการฝึกซ้อมได้ และ **หลังเรียน** ให้แสดงดนตรีต่อหน้าสาธารณชน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะความสามารถในสถานการณ์จริง โดยมีเกณฑ์การประเมินการให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Rubric) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ และผู้สอนมาร่วมให้คะแนนการปฏิบัติ ให้ทราบข้อดี หรือสิ่งที่ต้องแก้ไขของทักษะในรายด้าน และผู้เรียนยังทราบข้อมูลเหล่านี้เพื่อพัฒนาตนเองจากผู้เชี่ยวชาญทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายอีกด้วย

เนื่องจากการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นการมุ่งเน้นการวัดและประเมินผลตามพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้สอนควรให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยต้องคำนึงถึงทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเดิม พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้การวัดและประเมินผลที่ออกมามีความตรงตามสภาพความเป็นจริง และการวัดและประเมินผลที่ดียังเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาในการปฏิบัติเครื่องดนตรี อีกทั้งการวัดและประเมินผลที่ดีควรมีแนวทางการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ทั้งด้านช่วงเวลา เครื่องมือ และวิธีการวัดและประเมินผล ทำให้เห็นมุมมองที่ครบถ้วนในการปฏิบัติเครื่องดนตรี และผลจากการประเมินจะเป็นสารสนเทศป้อนกลับไปสนับสนุนการเรียน ทั้งตัวผู้สอนและผู้เรียน สามารถเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม อีกทั้งเป็นข้อมูลตอบกลับถึงพัฒนาการของผู้เรียนได้

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ตังธนากานนท์. (2557). *การวัดและการประเมินทักษะการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชติกา ภาษีผล, ณัฐญกรณ์ หลาวทอง และ กมลวรรณ ตังธนากานนท์. (2554). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2560). *วิธีวิทยาการสอนดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พรณีพรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์.
- พิชิต ฤทธิจรรย์. (2559). การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 9(1), 1-17.
- เพชรราตี จงประดับเกียรติ. (2560). *การวัดประเมินผลการเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา*. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ, 14 กันยายน 2560, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2558). *การวัดประเมินผู้เรียนในโลกยุคใหม่ของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. เอกสารประกอบการบรรยาย ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 21-22 พฤษภาคม 2558.
- Earl, Lorna M. (2013). *Assessment as Learning: Using Classroom Assessment to Maximize Student Learning*. (2nd ed.), Corwin. : A SAGE company.
- Simpson, D. (1972). *Teaching Physical Educations: A System Approach*. Boston: Houghton Mufflin Co.
- Zhukov K. (2015). Challenging Approaches to Assessment of Instrumental Learning. *Assessment in Music Education: from Policy to Practice*. 16, 55-70.